

บทที่ 1

บทนำ

มูลนิธิโครงการหลวงได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงสามารถปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาชีพและสร้างรายได้ มีองค์ความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยและพัฒนาจนประสบความสำเร็จ โครงการขยายผลโครงการหลวงซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สูง ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ น่าน เชียงราย แม่ฮ่องสอน ตาก กำแพงเพชร และกาญจนบุรี ซึ่งมีความแตกต่างด้านสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมท้องถิ่น ดังนั้นการทดสอบเทคโนโลยีในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ของโครงการหลวงที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อขยายผลในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงจึงมีความจำเป็น ในปี พ.ศ. 2555 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงจึงได้มีการทดสอบเทคโนโลยีของโครงการหลวง 4 กลุ่ม คือ การปลูกพืชผัก ไม้ดอก ไม้ผล และการเลี้ยงสัตว์ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกร เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของเกษตรกรในท้องถิ่นให้เป็นต้นแบบสำหรับพื้นที่ขยายผลและพื้นที่ใกล้เคียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไป ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต และเพิ่มรายได้จากการผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืนต่อไป

สำหรับการทดสอบเทคโนโลยีของโครงการหลวงในการปลูกพืชผัก ในปี พ.ศ. 2555 นั้น มุ่งเน้นในการนำองค์ความรู้ด้านการผลิตพืชผักแบบครบวงจรของโครงการหลวงไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงแต่ละแห่ง นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นในการแก้ไขปัญหาเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับการวางแผนการตลาด โดยอยู่บนพื้นฐานองค์ความรู้ของโครงการหลวงและกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่โครงการขยายผลฯ ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนงานทดสอบเพื่อแก้ไขปัญหา การทดสอบเทคโนโลยี การเก็บข้อมูล และสรุปผลการทดสอบร่วมกัน โดยมุ่งหวังให้การปลูกผักบนพื้นที่สูงสามารถลดรายจ่าย สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร และเป็นทางเลือกในการทำการเกษตรบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทดสอบและสาธิตเทคโนโลยีโครงการหลวงในการพัฒนาประสิทธิภาพการปลูกพืชผัก และปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและภูมิสังคมของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง
2. เพื่อแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกระบวนการผลิตพืชผักให้สอดคล้องกับการวางแผนการตลาดภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกร